

**ТӨВ АЙМГИЙН БОРНУУР СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН 2016-2020 ОНЫ ҮЙЛ
АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨР**

НЭГ. ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ХАНГАХ БОДЛОГО

1. Сумын дотоодын нийт бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл, аж үйлдвэрийн салбарын эзлэх хувийн жинг нэмэгдүүлэх замаар сумын *ДНБ-ний жилийн дундаж өсөлтийг 3-аас* доошгүй хувиар хангана.
2. Сумын эдийн засаг, нийгмийн бодит салбаруудад хөрөнгө оруулалт хийх гадаад, дотоодын бизнес эрхлэгч, түншлэгчдийн санал санаачилгыг дэмжин хамтран ажиллана.
3. “Сумын хөгжлийн индекс”-ийн тооцоо судалгаанд үндэслэн орон нутгийн хөрөнгө оруулалт, төсвийг оновчтой хуваарилана
4. Төсвийн төлөвлөлтийн үндэслэлийг сайжруулж орлогын эх үүсвэрийг тогтвортой нэмэгдүүлэх таатай орчин бүрдүүлэн, төсвийн зарлагын үр өгөөжийг дээшлүүлэх, тогтмол зардлын өсөлтийг хязгаарлах, тансаг хэрэглээ, үргүй зардлыг таслан зогсоож, ирээдүйн хөгжлийн бүтээн байгуулалт, баялаг бүтээгчдийг дэмжих хөрөнгө оруулалт, хөрөнгийн эх үүсвэрийг өсгөн төсвийн ил тод байдлыг ханган шилэн дансанд бүрэн шилжнэ. хэрэгжилтийн үйл явцад иргэд, олон нийтийн оролцоог хангаж, төсвийн болон орон нутгийн хөгжлийн сангийн зарцуулалтыг үр ашигтай болгож, төсвийн ил тод байдлыг ханган, төсвийн сахилга хариуцлагыг дээшлүүлнэ.
5. Татварын бааз суурийг өргөжүүлж, татварт хамрагдалтын түвшинг нэмэгдүүлэх чиглэлээр татварын бүртгэл хураалтын ажлыг сайжруулж тогтвортой орлогын нх үүсвэрийг бий болгоно.
6. Суманд үйл ажиллагаа явуулж байгаа арилжааны даатгалын төлөөлөчидтэй хамтран ажиллана.
7. Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын шинэчлэлийг хэрэгжүүлнэ.
8. Сумын нийгэм, эдийн засгийн статистик мэдээллийн санг баяжуулан, боловсронгуй болгож, төлөвлөлт, хяналт, удирдлагын хэрэглэгдэхүүн болгоно.
9. Төрийн өмчийн ашиглалт, хамгаалалт үйл ажиллагааг сайжруулж, төр хувийн хэвшлийн түншлэлийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлнэ.
10. Худалдан авах ажиллагааг хуулийн хүрээнд нийтэд ил тодоор шудрага зохион байгуулж “Шилэн тендер шалгаруулалт” бодлогыг хэрэгжүүлнэ.
11. Сумын үйлдвэрлэгч нарын чанарын стандарт хангасан бүтээгдэхүүнээрээ орон нутгийн хэрэгцээг ханган, эдийн засгаа тэтгэн тэлэх арга хэмжээ авна.

12. Сум хөгжүүлэх сангийн хувиарлалтанд онцгой анхаарч боловсруулах үйлдвэрлэл эрхлэх иргэдийг дэмжин нэмүү өртгийг шингээсэн бүтээгдэхүүн болгон зах зээлд нийлүүлэх тодорхой ажлыг үе шаттай зохион байгуулна.

13. Сумын онцлог түүхий эдийн нөөц боломжинд түшиглэн гадаад дотоодын хөрөнгө оруулалтыг татан жижиг дунд үйлдвэрүүдийг шинээр байгуулахад дэмжлэг үзүүлнэ.

14. Орон нутгийн нөөц боломжинд түшиглэн зах зээлд өрсөлдөх чадвартай хоршоо, аж ахуй нэгж байгууллагыг дэмжин өөр хоорондоо харилцан уялдаатай хамтран ажиллах нөхцлийг бүрдүүлнэ.

15. Орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж байгаа АА нэгж иргэдтэй хамтран сум орон нутгийн онцлогт тохируулсан аялал жуулчлалыг бий болгоно.

ХОЁР . ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ, ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН БОДЛОГО

Тэргүүлэх зорилт: Сумын эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэлийн салбар ХАА-н үйлдвэрлэлийн хөгжлийн бодлогыг боловсронгуй болгож, удирдлага, зохион байгуулалт, хөрөнгө санхүүгийн дэмжлэгийг нэмэгдүүлж, шинжлэх ухаанчсан ХАА-н бодлогыг хэрэгжүүлж тэргүүн туршлагыг нэвтрүүлэн, ажиллагсдын хөдөлмөрийн бүтээмж, үнэлэмжийг ахиулан үйлдвэрлэлийн аргаар боловсруулсан, ХАА-н бүтээгдэхүүний тоо хэмжээг нэмэгдүүлэн иргэдийн бодит орлого дээшилсэн байна.

Мал аж ахуйн чиглэлээр:

Бэлчээрийн даацад нийцсэн уламжлалт мал аж ахуй, сайжруулсан бэлчээр, таримал тэжээлд түшиглэсэн өндөр ашиг шимт эрчимжсэн аж ахуйг хослуулан хөгжүүлж, нэмүү өртөг шингэсэн мал аж ахуйн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэн, боловсруулалтын түвшинг ахиулж тогтвортой хөгжлийг хангана.

1. Бүс нутгийн онцлогт тохируулан малын үүлдэр угсааг сайжруулж, нэг малаас авах ашиг шимийг нэмэгдүүлнэ.

2. Мал сүргийг байгалийн болзошгүй эрсдэлээс хамгаална.

3. “Монгол мал” үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг ханган ажиллана.

4. Бэлчээрийн менежментийн төлөвлөгөө боловсруулан, ашиглалт, хамгаалалтыг сайжруулж, бэлчээр усжуулалтыг нэмэгдүүлнэ.

5. Мал сүргийн үржил селекцийн ажлыг шинжлэх ухааны үндэслэлтэй зах зээлийн эрэлтэд нийцүүлэн явуулж бүс нутгийн онцлогт тохируулан малын үүлдэр угсааг сайжруулах бодлогыг тууштай явуулж нэг малаас авах ашиг шимийг нэмэгдүүлнэ.

6. Хоршоо, нөхөрлөл, бүлгийн хөгжих таатай орчныг бүрдүүлж аяныг өрнүүлэн жил бүр сумын тэргүүний хоршоо, бүлэг нөхөрлөлийг шалгаруулан тэргүүн туршлагыг нь дэлгэрүүлнэ.

7. Малын халдварт, халдварт бус өвчний тархац нутгийн зураглалыг гаргаж, вакцин тарилга, туулгалтын хангалт, нөөцийг бүрдүүлэн урьдчилан сэргийлэх, эрүүлжүүлэх ажлын технологит цаг хугацаа, гүйцэтгэлийн үр дүнд тавих нутгийн захиргаа, мэргэжлийн байгууллага, малчны хяналт үүрэг хариуцлагыг дээшлүүлэх.

8. Малын отор нүүдэл, шилжилт хөдөлгөөнийг хянан зохицуулж, эрүүл бүс нутаг байх бодлого баримтална.

9. Мал эмнэлэг үржлийн нэгжүүдээс малчдад үзүүлэх үйлчилгээний хүртээмж чанарыг сайжруулж, материаллаг бааз санхүүгийн чадамжийг нь нэмэгдүүлэх арга хэмжээг авч малчдын хөрөнгө санхүүгийн оролцоотой хувийн мал эмнэлэг үржлийн нэгж хоршооны үйл ажиллагааг дэмжин Мал эмнэлэг, үржлийн ажил, үйлчилгээг малчны хотонд үзүүлэх стандарт хангасан “Нүүдлийн мал эмнэлэг” төсөл хэрэгжүүлнэ.

10. Гоц халдварт өвчний үеийн бэлэн байдлыг сум, багийн түвшинд хангана.

11. Хадлангийн талбайн ургацыг нэмэгдүүлэх, өвс тэжээлийг бэлтгэх ажлыг зохион байгуулж сумын нөөц фонд бий болгож мал бүхий иргэдийн өвөлжилтийн бэлтгэл ажилд анхаарал хандуулан дэмжин ажиллана.

12. Малчин, малчдын бүлэг, хоршоог нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэхэд дэмжлэг үзүүлж эрчимжсэн МАА-н бодлогыг хэрэгжүүлж ажиллана.

Газар тариалангийн чиглэлээр:

Газар тариалан хүнсний бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлж нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэхэд нь бодлогоор дэмжин талбайн ашиглалтыг сайжруулж, шинэ бүтээгдэхүүн нэвтрүүлэн технологийн дагуу хөрс боловсруулж, тариалалт хийх ШУ-ны ололт тэргүүн туршлага, шинэ бүтээл оновчтой саналыг нэвтрүүлж хөдөлмөрийн бүтээмж нэмэгдүүлсэн хадгалалт, борлуулалтын нэгдсэн тогтолцоог бүрдүүлэхэд нь бодлогоор дэмжин ажиллана.

13. “АТРЫН-III аян”-ыг үргэлжлүүлэн “Аймгийн газар тариалангийн талаар баримтлах бодлого”-ыг бүрэн хэрэгжүүлж ажиллана.

14. “Үр” дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

15. Малын тэжээлийн тариалалтыг нэмэгдүүлэх зорилгоор тэжээлийн ургамалын нэг наст болон олон наст ургамлын тариалалтыг нэмэгдүүлнэ.

16. “Уринш, бордоо, ургамал хамгаалал” дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

17. Газар тариангийн үйлдвэрлэлийн “Техник, технологи, боловсон хүчний хангалт” дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

18. “Хүнсний ногоо” дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн хүнсний ногооны үйлдвэрлэлийн хэмжээг 2 дахин нэмэгдүүлнэ.

19. Жимс жимсгэний нэр төрөл, үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлнэ.
20. Газар тариалангийн тариалалтанд шинэ бүтээгдэхүүн тариалах ажлыг бодлогын хүрээнд дэмжин , шинжлэх ухааны ололт тэргүүн туршлагыг нэвтрүүлж, тариалалтын үр ашиг, бүтээмжийг дээшлүүлнэ.
21. Хөдөө аж ахуйн салбарт ажиллагсдын хөдөлмөрийн үнэлэмжийг дээшлүүлж, ажиллах хүчний хангамжийг сайжруулна.
22. “Эрүүл хүнс - Эрүүл монгол хүн” үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.
23. “Мах, сүүний”анх дугаар аяныг эхлүүлнэ.
24. Орон нутгийн нөөц боломжид тулгуурласан, ажлын байр нэмэгдүүлсэн байгаль орчинд ээлтэй боловсруулах чиглэлийн ЖД үйлдвэрлэлийг дэмжин ажиллана.
25. Баялаг бүтээгч нарын чанартай бүтээгдэхүүнийг зах зээлд нийлүүлэхэд нь бодлогоор дэмжин ажиллана.
26. Стандартчилал хэмжил зүйн талаарх хууль тогтоомж, “Үндэсний чанарын хөтөлбөр”-ийг хэрэгжүүлнэ.
27. Га-аас авах ургацыг нэмэгдүүлэх зорилгоор хөрс боловсруулах, бордох ажлыг технологийн дагуу хийж гүйцэтгэх талаар мэргэжлийн болон олон улсын байгууллагатай хамтран ажиллана.
28. Иргэд, АА нэгжийг стандартын дагуу хүнсний ногоог хадгалах зоорь барих, хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааг хангах сургалтанд бүрэн хамруулна.

ГУРАВ. ДЭД БҮТЭЦ, ТӨВ СУУРИНГИЙН ХӨГЖЛИЙГ ХАНГАХ БОДЛОГО

Тэргүүлэх зорилт: Хот байгуулалтын төсөл, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн, $\text{āōāāī ē òāēāāēí òī òē āē ē ò}$, инженерийн дэд бүтцийг барьж байгуулан иргэдийн ая тухтай амьдрах тохилог орчныг бүрдүүлнэ.

1. Сумын төв, суурин газруудыг хөгжлийн ерөнхий ò°ē°āē°ā°íèé түүний дагуу хотжилт, тохижилтын зураглалыг гарган хөгжүүлж, иргэдийн ая тухтай амьдрах орчин нөхцлийг бүрдүүлнэ.
2. $\text{Áí ðí óóð ñòì ù í 80 æēēēēí í ēā òí òē í ē ā ó ó ē ā í ò$ омоохон бүтээн байгуулалттай уялдуулан, $\text{āüēāē æóóē ÷ēāēù í òí āōí ē ā í ð}$, шинэ суурьшлийн бүсүүдийн хэсэгчилсэн төлөвлөгөөг хийж, суурь дэд бүтцийн бүтээн байгуулалтыг эхлүүлнэ.
3. Хүн амын өсөлт, орон сууны хэрэгцээтэй уялдуулан ñòì ù н орон сууцны хангамжийг нэмэгдүүлнэ.
4. $\text{Ò° ñ° ā ò āāē āóóē ē āāóóāù í āāðē ē āā}$, $\text{āāē āóóē āì æóóāù ā}$ засварлах, тохижуулах ажлыг үе шаттай зохион байгуулна.

14. Сумын аялал жуулчлалын маршрутын зураглалыг шинэчлэн гаргаж сурталчилах ажлыг зохион байгуулна.

15. Төв суурин газрын гэр хорооллын айл өрхөд дулаан цэвэр бохир усны бие даасан цомхон техник технологийн шийдэл бүхий эко тоног төхөөрөмж нэвтрүүлнэ.

ТАВ: НИЙГМИЙН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

Тэргүүлэх зорилт: Хүний хөгжлийг хангаж, иргэдэд үзүүлэх нийгмийн салбарын үйлчилгээний хүртээмж, чанарыг сайжруулан, ажлын байр, хөдөлмөр эрхлэлт, иргэдийн бодит орлогыг нэмэгдүүлнэ.

1. Бүх шатны боловсролын байгууллагын үйл ажиллагааны чанар, хүртээмж, үр дүнг сайжруулна.

2. Бүх шатны боловсролын байгууллагад эрүүл, аюулгүй, ээлтэй орчин бий болгоно.

3. Нийгмийн салбарын хүний нөөцийн хангалтыг нэмэгдүүлэн, мэдлэг, ур чадварыг дээшлүүлнэ.

4. Боловсролын салбарын үйл ажиллагааны чанар, хүртээмж, үр дүнг сайжруулна.

5. Хүүхдийг мэдлэг боловсролтой, амьдрах ухаантай, хөдөлмөрч, эх оронч, үндэсний бахархалтай, эрүүл чийрэг, зөв зан суртахуун, хүмүүжил төлөвшилтэй хүн болгоно.

6. Бүх шатны боловсролын байгууллагад эрүүл аюулгүй ээлтэй орчин бий болгоно.

7. Иргэдийн хэрэгцээнд тулгуурласан насан туршийн боловсрол олгоно.

8. Хүүхэд залуучууд, өсвөр үеийнхнийг Монгол улсын алдартнуудаар бахархах хүмүүжлийн зөв төлөвшил олгох зорилгоор “МУ баатар Д.Самдан”-гийн нэрэмжит болон “Олимп” танхимтай болно.

9. Архи тамхины хэрэглээ буюу хорт зуршлаас урьдчилан сэргийлэх сургалт сурталчилгааг зохион байгуулж, архигүй Борнуур хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

10. Авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохион байгуулна.

11. Хүн амд үзүүлэх соёл урлагийн үйлчилгээний цар хүрээг нэмэгдүүлж, материаллаг баазыг жигд сайжруулна.

12. Нийтийн биеийн тамир, спортоор хичээллэх орчин нөхцлийг бүрдүүлж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.

13. Өвлийн спортын сургалтын талбайг өвлийн улиралд байнга ажилуулах нөхцөл боломжийг бий болгоно.

14. Хүн амд үзүүлэх соёл урлагийн үйлчилгээний цар хүрээг нэмэгдүүлж, материаллаг баазыг жигд сайжруулна.

15. Соёлын байгууллагын нийгмийн эрэлт хэрэгцээнд нийцүүлж шинэлэг үйл ажиллагаа нэвтрүүлнэ.
16. Нийтийн номын санг мэдээллийн төв болгоно.
17. Орон нутгийн түүх, соёл иргэншил нийгмийн аж амьдралын түгээмэл толь мэдээлэл, мэдлэгийн эх сурвалж болгож, соёлын өвийн хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулна.
18. Гэр бүлийн үнэт зүйлийг бэхжүүлж, хүүхдийн эрхийг дээдэлж, залуучуудыг хөгжих таатай орчин нөхцлөөр хангана.
19. Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.
20. Эрүүл мэндийн санхүүжилтийг нэмэгдүүлэн, эмнэлгийн үйлчилгээний чанарт ахиц дэвшил гарган, иргэдийн сэтгэл ханамжийг нэмэгдүүлнэ.
21. Иргэдийн эрүүл мэндийг хамгаалах, эрүүл аж төрөх дадлыг эзэмшүүлэх нийгмийн эрүүл мэндийн арга хэмжээг түлхүү авч хэрэгжүүлэн, өвчлөл, эндэгдлийг бууруулна.
22. Эрүүл мэндийн байгууллагыг орчин үеийн оношлогооны тоног төхөөрөмжөөр хангаж, нотолгоонд суурилсан эмнэлгийн тусламжийг цаг алдалгүй үзүүлнэ.
23. Эрүүл мэндийн салбарын хүний нөөцийн хангалтыг нэмэгдүүлэн, мэдлэг, ур чадварыг дээшлүүлнэ.
24. Залуучуудыг хөгжих таатай орчин нөхцлөөр ханган Төрийн болон Төрийн бус байгууллагын түншлэл, хамтын ажиллагааг өргөтгөнө.
25. Ахмад настны талаар $\text{ò}^\circ\text{ð}^\circ\text{ñ}$ ÿâóöæ áàéãàà áí äëî äî ¿éë àæëëëääãää á¿ðÿí òÿðÿäæ¿¿ë ж “Ахмадын өргөө”-г барьж байгуулах асуудлыг шийдвэрлнэ.
26. Ãÿð á¿ë , ò¿¿òäëéí $\text{õ}^\circ\text{ãæëëéã}$ äÿî æèæ , ¿í äÿîí èé ñ , ë òëàì æëäëü ä Ì íí ãîë ¿í äÿîí èé íð éí òí äòí íò ¿í äÿîí , àì èí ÷òòäë ääðòëää òÿí ÿÿí ¿çÿæ , $^\circ\text{â}$ соёлоо дээдэлсэн эх оронч, хөдөлмөрч өөртөө итгэлтэй иргэн төлөвшүүлэх сургалт сурталчилгааг хэрэгжүүлэн ажиллана.
27. Архи, тамхины хэрэглээ, хөдөлгөөний хомсдол ба эрүүл бус хүнсний хэрэглээг бууруулах, бүх нийтийн хөдөлгөөнийг өрнүүлж, ард иргэдийг өвч $^\circ\text{ë}$ өөс урьдчилан сэргийлэх арга барилд сургах ажлыг үр дүнтэй зохион байгуулж, $\text{Ç}^\circ\text{â}$ çí òë ñòí é òíí ëëí èò , í éé òèéí áè ãéí òàì èðààð òë ÷ÿÿëÿó ажлыг зохион байгуулна.
28. Сумын хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж байгаа төрийн болон АА нэгж байгууллага, иргэдтэй хамтарн “Архигүй Борнуур” хөтөлбөрийг боловсруулж хэрэгжүүлж архи хэрэглэдэггүй өдөртэй болох уриалгыг дэвшүүлэн ажиллана.
29. Төр, хувийн хэвшил, ажил олгогчдын дэмжлэгтэйгээр тогтвортой шинэ ажлын байр бий болгох замаар ажилгүйдлийг бууруулж, иргэдийн орлогын эх үүсвэрийг нэмэгдүүлнэ.

30. Хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтэд тулгуурлан, мэргэжилтэй, ажилтныг үйлдвэр дээрх болон мэргэжлийн түр сургалтаар бэлтгэж, байнгын ажлын байраар хангана.
31. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн талаарх хууль, тогтоомж, стандартыг мөрдөж хэвшүүлж сурталчилан таниулна.
32. Нийгмийн халамж, хамгааллын үйлчилгээг зорилтот бүлэгт чиглүүлнэ.
33. Өрх толгойлсон эх, эцэг, өндөр настан зэрэг НХДТЗШ Өрхөд хүнс тэжээлийн дэмжлэг үзүүлнэ.
34. Эрүүл мэнд нийгмийн даатгалын хамрах хүрээг өргөтгөж, ирээдүйд нийгмийн хамгаалалд хамрагдах нөхцлийг бүрдүүлнэ.

ЗУРГАА : НУТГИЙН УДИРДЛАГА, ХУУЛЬ ХЯНАЛТЫН ХҮРЭЭНД

Тэргүүлэх зорилт:

Төрийн бодлогын залгамж чанар, баг-байгууллагуудын хоорондын уялдааг сайжруулж, иргэдийн оролцоо, хяналт, ил тод байдлыг хангаж, эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах нөхцлийг бүрдүүлсэн өндөр ёс суртахуунтай, хариуцлагатай, хуулийг дээдэлсэн, авилгаас ангид төрийн албыг төлөвшүүлэх зарчмыг баримтална.

1. Төрийн албыг чадавхижуулж, албан хаагчдыг мэргэшүүлэх сургалтын хүрээг нэмэгдүүлэх нийгмийн баталгааг сайжруулах замаар төрийн албаны мэргэшсэн, тогтвортой байх нөхцлийг хангана.
2. Төрийн албан хаагч хуулийг дээдлэн алива асуудалд ноён нуруутай, төлөв төвшин ёс зүй, хариуцлага, сахилга батыг дээдэлсэн, үр дүнд суурилсан багаар ажиллах чадвартай төрийн албыг бий болгоно.
3. Баг-байгууллагуудын хоорондын ажлын уялдаа холбоог сайжруулж үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлнэ.
4. “Баг” төслийн хүрээнд зорилтот бүлгийн иргэдэд чиглэсэн төрийн үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.
5. Төрийн үйлчилгээний чанарыг дээшлүүлж Иргэний болон нэг цэгийн үйлчилгээний танхимын үйл ажиллагааг сайжруулна.
6. Гамшгийн аюулаас урьдчилан сэргийлэх ,аврах хор уршгийг арилгахад иргэд ААНБайгууллагуудыг сургаж дадлагажуулна.
7. Батлан хамгаалах нь бүх нийтийн үйл хэрэг байх зарчимд тулгуурлан Цэргийн штабын үйл ажиллагааг орон нутагт хэрэгжүүлж ажиллана.
8. Үр дүнд суурилсан ХШҮнэлгээг баг, байгууллагуудад хийж ажиллана.

9. Байгууллагуудын төсвийн сахилга батыг сайжруулах зорилгоор дотоод хяналтыг сайжруулж ажиллана.
10. Хууль эрх зүйн сургалт мэдээллийн болон иргэд байгууллагад үзүүлэх эрх зүйн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг дээшлүүлнэ.
11. Захиргааны ерөнхий хуулийн хэрэгжилтийг хангаж, захиргааны байгууллагаас иргэдийн эрхийг аливаа хэлбэрээр зөрчихгүй байх нөхцөлийг хангана.
12. Хүний эрхийг хангах үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.
13. Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх ажлыг эрчимжүүлж, хууль сахиулах болон нутгийн захиргааны байгууллагуудын хамтын ажиллагааг сайжруулна.
14. Сум, багийн хэмжээнд малчдын бүлгийг байгуулж төр иргэн хоёрын хоорондын уялдаа холбоог сайжруулж хамтын ажиллагааны хүрээнд гэмт хэрэг зөрчлийн гаралтыг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохион байгуулна.
15. Авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг эрчимжүүлнэ.
16. Архивын баримтыг цахим хэлбэрт шилжүүлэн, архивийн үйлчилгээний чанарыг дээшлүүлнэ.
17. Иргэний, эд хөрөнгийн, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангаж, иргэдэд төрийн бүртгэлийн үйлчилгээг хөнгөн шуурхай хүргэнэ.
18. Хууль сахиулах байгууллагын чадамж ажлын үр дүнг дээшлүүлж, албан хаагчдын ажиллах нөхцөл боломжийг бүрдүүлэхэд дэмжлэг үзүүлнэ.
19. Иргэдийнхээ улс төр, эдийн засаг, нийгэм соёлын эрхийг хэрэгжүүлэх, хамгаалах, адил тэгш нөхцөл бололцоогоор хангаж ажиллах бодлогыг тууштай хэрэгжүүлнэ.
20. Төрийн байгууллагуудын ажиллагааг ил тод нээлттэй, иргэдэд чирэгдэлгүй ялгаварлалгүй, хуулийг алагчилалгүй, хэн нэгэнд ялгавартай хандах, давуу байдал гаргахгүй үйлчлэх зарчмыг баримтлана.